

Vseživljenjsko ustno zdravje

SPREJELA Generalna skupščina FDI avgusta 2017 v Madridu v Španiji

Kontekst

Ljudje po vsem svetu živijo dlje. Vzdrževanje vseživljenjskega ustnega zdravja¹ prispeva k izboljšani kakovosti življenja in blaginji². Globalizacija, urbanizacija in spreminjajoče se družbene norme ter tehnološki razvoj vplivajo na zdravstveno vedenje³. Odziv javnega zdravja mora biti upoštevanje teh pomembnih sprememb za oblikovanje politike.

Področje

Ustno zdravje mora biti vključeno v zdrav življenjski slog, ki ga je treba upoštevati v vseh življenjskih obdobjih. Ta pristop zahteva prilagoditev zdravstvenih sistemov in razvoj celovitih sistemov dolgotrajne oskrbe, ki vključuje usklajen odziv iz drugih sektorjev na različnih ravneh upravljanja⁴.

Opredelitev

Vseživljenjsko ustno zdravje je namenjeno ohranjanju dobrega ustnega zdravja in optimalne kakovosti življenja⁴ s pomočjo promocije ustnega zdravja, ocene tveganja, preprečevanja bolezni, zgodnje diagnoze in posredovanja v vseh življenjskih obdobjih. Cilj doseganja napredne starosti s celotnim zobovjem je izvedljiv, če so vse življenje na voljo preventivni ukrepi in ustno zdravstveno varstvo⁵.

Načela

Informacije v tej izjavi o politiki temeljijo na najboljših znanstvenih dokazih, ki so bili v danem trenutku na voljo. Lahko jih razlagamo tako, da odražajo prevladujoče kulturne občutljivosti in socialno-ekonomske omejitve.

Politika

FDI se zavzema za izobraževanje, spodbujanje in ozaveščanje o ustnem zdravju in njegovem vplivu na splošno zdravje in dobro počutje v vseh življenjskih obdobjih. FDI podpira tudi vse politične, zakonodajne in odločitvene procese, povezane z izboljšanjem promocije ustnega zdravja in oskrbe vse življenje. Tveganja za nastanek kariesa in/ali periodontalne bolezni in ustnega raka v odrasli dobi ne določajo le prevladujoči dejavniki tveganja, temveč tudi dejavniki v predporodnem obdobju, otroštvu ali adolescenci.

Vlade, nevladne organizacije, državna zobozdravstvena združenja, skupnosti in posamezniki bi morali ustvariti podpora okolja za napredovanje ustnega zdravja in dobrega počutja v vseh življenjskih obdobjih, na primer:

- z upoštevanjem zdravja v vseh javnih politikah – tj. politiki prehrane, kajenja in sladkorja;
- s krepitvijo preprečevanja kroničnih bolezni in ustnih bolezni z vključevanjem ustnega zdravja v splošne dejavnosti spodbujanja zdravja;
- z uporabo pristopa skupnih dejavnikov tveganja v boju proti nenalezljivim boleznim (non-communicable diseases NCD);

- s spodbujanjem razvoja vseživljenjskega preventivnega pristopa k dobremu ustnemu zdravju v glavnih okoljih, kot so domovi za ostarele, šole, delovna mesta;
- z zahtevami, da nacionalne zavarovalne službe/podjetja ali vsa nevladna finančna sredstva podpirajo reden dostop do oskrbe (kot je določeno z raziskavami ocene tveganja) za vse starostne skupine;
- s ciljanjem na ljudi s posebnimi potrebami zdravstvenega varstva s posebnimi posegi, vključno z ohranjanjem ali ponovno vzpostavitvijo okluzijske podpore, npr. z zagotavljanjem usposabljanja in izobraževanja za negovalce (strokovnjake in družino), ki podpirajo dnevne ustne higienske rutine;
- z zagotavljanjem, da se ustrezni ukrepi za nudenje ustne oskrbe vključijo v primarni model ustne nege, ki spodbuja multidisciplinarne skupne pristope, prilagojene nacionalnim okoljem;
- z zagovarjanjem priznanja temeljne vodilne vloge zobozdravnikov pri spodbujanju in zagotavljanju ustne oskrbe za doseganje optimalnega vseživljenjskega oralnega zdravja med vsemi zainteresiranimi stranmi in pristojnimi organi.

Ključne besede

vseživljenjsko ustno zdravje, promocija zdravja, integracija zdravja

Izjava o omejitvi odgovornosti

Informacije v tej izjavi o politiki temeljijo na najboljših znanstvenih dokazih, ki so bili v danem trenutku na voljo. Lahko jih razlagamo tako, da odražajo prevladujoče kulturne občutljivosti in socialno-ekonomske omejitve.

Nadaljnje branje

1. Glick M, Williams DM, Kleinman DV, Vujičić M, Watt RG, Weyant RJ. A new definition for oral health developed by the FDI World Dental Federation opens the door to a universal definition of oral health. *J Public Health Dent.* 2017; 77 (1): 3–5.
2. Hse K. *The Challenge of Oral Disease-A call for global action.* Oral Health Atlas 2nd Ed Geneva FDI World Dent Fed. 2015; 8–11.
3. Petersen PE, Kwan S. Equity, social determinants and public health programmes—the case of oral health. *Community Dent Oral Epidemiol.* 2011; 39 (6): 481–7.
4. Benzian H, Bergman M, Cohen LK, Hobdell M, Mackay J. The UN High-level Meeting on Prevention and Control of Non-communicable Diseases and its significance for oral health worldwide. *J Public Health Dent.* 2012; 72 (2): 91–3.
5. World Health Organization. *WHO | Oral health Fact Sheet.* WHO. (<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs318/en/>, dostopano __ ____ 2017).
6. Japan Dental Association. *The current evidence of dental care and oral health for achieving healthy longevity in an aging society.* 2015. ebm2015En.pdf. (<https://www.jda.or.jp/pdf/ebm2015En.pdf>, dostopano __ ____ 2017).